

WYMAGANIA EDUKACYJNE - PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI – Nowa Era *Krok w przedsiębiorczość.*

Lp	Temat	Na ocenę dopuszczającą	Dodatkowo na ocenę dostateczną	Dodatkowo na ocenę dobrą	Dodatkowo na ocenę bardzo dobrą	Dodatkowo na ocenę celującą
1	Kim jest osoba przedsiębiorcza? Typy osobowości	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość • definiuje osobowość 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje typy osobowości 	
2	Role społeczne i rodzaje zachowań	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie „rola społeczna” „rola organizacyjna” • rozpoznaje podstawowe rodzaje zachowań, w tym zachowania asertywne, podaje przyczyny i konsekwencje poszczególnych rodzajów zachowań 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje role przypisane i osiągnane • wyjaśnia, czym są napięcie ról oraz konflikt ról i podaje przykłady wystąpienia tych sytuacji • omawia poszczególne rodzaje zachowań w kontekście osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje własne role społeczne i typowe dla nich zachowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje potrzebę przyjmowania postawy asertywnej w określonych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje typowe role organizacyjne • wskazuje przykłady postawy konformistycznej i nonkonformistycznej
3	Komunikacja społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „komunikacja społeczna”, „komunikacja interpersonalna”, „komunikacja werbalna”, „komunikacja niewerbalna” 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest komunikowanie się, i omawia przebieg tego procesu, charakteryzując poszczególne jego elementy • wyjaśnia znaczenie komunikacji niewerbalnej w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje wybrane elementy mowy ciała • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne, i podaje ich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje elementy skutecznej komunikacji • definiuje pojęcie „empatia” • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i rozróżnia poziomy komunikowania

					prezentacji własnego stanowiska	
4	Podejmowanie decyzji	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnia znaczenie terminów: „decyzja”, „decydent”, „problem decyzyjny” 	<ul style="list-style-type: none"> Rozróżnia i charakteryzuje fazy procesu decyzyjnego. Wymienia i charakteryzuje bariery w podejmowaniu decyzji. Omawia wady oraz zalety decyzji indywidualnych i zbiorowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia i omawia zasady podejmowania racjonalnych decyzji. Wyясnia czym jest racjonalność decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> Charakteryzuje rodzaje decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> Wykazuje wpływ luki informacyjnej na jakość podjętej decyzji. Charakteryzuje decyzje racjonalne metodologicznie oraz rzeczowo
5	Konflikty i ich rozwiązywanie. Negocjacje	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „konflikt”, „negocjacje”, „mediacje”, „arbitraż” wymienia cechy i umiejętności przydatne w czasie negocjacji 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów wymienia zalety mediacji i arbitrażu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami negocjacji wymienia i omawia zasady prowadzenia skutecznych negocjacji 	<ul style="list-style-type: none"> rozdźnia i charakteryzuje rodzaje konfliktów ze względu na podmiot i przedmiot konfliktu identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnicę między technikami manipulacyjnymi a technikami negocjacyjnymi podaje przykłady technik manipulacyjnych stosowanych podczas negocjacji
6	Gospodarka rynkowa. Podmioty gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: „gospodarka rynkowa”, „mechanizm rynkowy”, „popyt”, „podaż”, „plan 	<ul style="list-style-type: none"> podaje najważniejsze różnice między gospodarką centralnie sterowaną a gospodarką rynkową 	<ul style="list-style-type: none"> omawia proces transformacji polskiej gospodarki wyясnia, na czym polegał plan Balcerowicza 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia argumenty świadczące o nieefektywności gospodarki centralnie sterowanej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działania składające się na proces transformacji gospodarczej w Polsce

		<p>Balcerowicza”</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia filary gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne podmioty gospodarki rynkowej 			
7	Rynek w gospodarce	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „rynek” wymienia funkcje rynku klasyfikuje rynek wg przedmiotu wymiany 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnice między rynkiem producenta a rynkiem konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą) 	<ul style="list-style-type: none"> określa rodzaje rynków występujących w najbliższym otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje potrzebę wspierania konkurencji i walki z monopolem
8	Popyt, podaż i cena	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „popyt”, „podaż”, „cena”, „dobra komplementarne”, „dobra substytucyjne”, „cena równowagi rynkowej”, „punkt równowagi rynkowej” definiuje prawo popytu definiuje prawo podaży 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące popyt wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące podaż 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zależność między cenami dóbr komplementarnych i dóbr substytucyjnych a wielkością popytu analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zjawisko elastyczności cenowej popytu
9	Gospodarstwa domowe	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: „gospodarstwo domowe”, „budżet domowy”, „deficyt budżetowy” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje główne źródła dochodów gospodarstw domowych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje główne rodzaje wydatków gospodarstw domowych: konsumpcyjne i inwestycyjne (z podziałem na stałe i zmienne) 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy budżet domowy swojej rodziny, a następnie zarządza nim 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje działania mające na celu zniwelowanie deficytu w budżecie domowym

				<ul style="list-style-type: none"> ocenia strukturę wydatków własnej rodziny 		
10	Konsument, czyli „król rynku”	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „konsument”, „gwarancja”, „reklamacja”, „zakupy na odległość”, „rękojmia” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta wymienia instytucje zajmujące się ochroną praw konsumentów oraz określa ich cele i zadania podaje różnice między reklamacją a gwarancją 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia prawa przysługujące konsumentom w wypadku zakupów na odległość przedstawia prawa konsumenta z tytułu niezgodności towaru z umową 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady składania reklamacji w wypadku niezgodności towaru z umową przedstawia drogę egzekwowania własnych praw przez konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia akty prawne dotyczące ochrony praw konsumenta wyjaśnia, na czym polega zjawisko zмовы cenowej
11	Rola państwa w gospodarce	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „interwencjonizm państwowy”, „dobra publiczne” wyjaśnia i rozróżnia pojęcia: „polityka makroekonomiczna” i „polityka mikroekonomiczna” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje ekonomiczne państwa 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę określa przyczyny ingerencji państwa w gospodarkę 	<ul style="list-style-type: none"> określa cele polityki gospodarczej, a w jej ramach – polityki fiskalnej i polityki monetarnej 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia argumenty za i przeciw ingerencji państwa w gospodarkę
12	Wzrost i rozwój gospodarczy państwa	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: „wzrost gospodarczy”, „rozwój gospodarczy”, „siła nabywcza waluty” 	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia i opisuje wybrane wskaźniki wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego wymienia fazy cyklu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny różnic między nominalnym a realnym PKB charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wartości wybranych wskaźników wzrostu i rozwoju gospodarczego dla Polski z wartościami tych wskaźników dla 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje państwa na podstawie wartości wskaźnika rozwoju społecznego (HDI) wyjaśnia, dlaczego wskaźnik PKB ma

		„cykl koniunkturalny”	koniunkturalnego	gospodarce <ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg klasycznego cyklu koniunkturalnego 	innych państw <ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski o poziomie rozwoju gospodarczego państwa • na podstawie analizy odpowiednich wskaźników ekonomicznych • interpretuje wysokość i przyrost PKB 	ograniczone znaczenie przy porównywaniu jakości życia obywateli różnych państw <ul style="list-style-type: none"> • określa, na podstawie analizy wskaźników aktywności gospodarczej, fazę cyklu koniunkturalnego, w której znajduje się polska gospodarka
13	Budżet państwa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „budżet państwa”, „podatek”, „dług publiczny” 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne źródła dochodów państwa • wymienia główne wydatki budżetu państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje funkcje budżetu państwa • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje podstawowe zasady budżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na podstawie analizy danych statystycznych dotyczących wartości deficytu budżetowego i długu publicznego państwa w relacji do PKB
14	Pieniądz	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „pieniądz”, „siła nabywcza”, „inflacja”, „stopa inflacji” 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ewaluację pieniądza • wymienia, rozróżnia i charakteryzuje formy pieniądza • wymienia i charakteryzuje właściwości pieniądza • identyfikuje rodzaje inflacji w zależności 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje funkcje pieniądza • wymienia i charakteryzuje właściwości pieniądza • omawia skutki inflacji • przedstawia sposoby przeciwdziałania inflacji 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia obieg pieniądza w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny zmian wartości pieniądza (siły nabywczej) • omawia poziom inflacji w Polsce w latach 1989–2010 oraz podaje jej przyczyny i działania, w których wyniku nastąpiło osłabienie

			od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji			dynamiki procesów inflacyjnych
15	Banki	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „bank”, „system bankowy” • wymienia elementy systemu bankowego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje funkcje banku centralnego • rozróżnia rodzaje banków ze względu na dominującą działalność • wyjaśnia różnice między bankami komercyjnymi a bankami spółdzielczymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę banku centralnego w gospodarce • wymienia i charakteryzuje podstawowe narzędzia polityki pieniężnej NBP • określa znaczenie Rady Polityki Pieniężnej w kształtowaniu polityki pieniężnej NBP 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega polityka pieniężna banku centralnego • identyfikuje rodzaje polityki pieniężnej prowadzonej przez NBP • wykazuje zależność między zmianą stóp procentowych wprowadzoną przez NBP a oprocentowaniem kredytów udzielanych przez banki osobom fizycznym i przedsiębiorcom • wyjaśnia rolę banków w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe różnice między bankami komercyjnymi a SKOK-ami
16	Rachunki bankowe	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe rodzaje usług bankowych • rozróżnia rodzaje kont osobistych • wyjaśnia znaczenie terminów: „limit debetowy”, „kapitalizacja odsetek”, „karta 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych, wymienia i charakteryzuje ich rodzaje • identyfikuje rodzaje kart płatniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady rozsądnego korzystania z karty kredytowej • wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty bankowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między stałym a zmiennym oprocentowaniem lokat bankowych • oblicza należne odsetki od lokat bankowych z uwzględnieniem różnego oprocentowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność między częstotliwością kapitalizacji odsetek a wielkością należnych odsetek od lokaty bankowej

		płatnicza”			<ul style="list-style-type: none"> • i kapitalizacji • porównuje oferty wybranych usług bankowych 	
17	Kredyty	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „kredyt”, „kredyt konsumencki”, „rzeczywista roczna stopa oprocentowania”, „pożyczka”, „zastaw hipoteczny”, „spread walutowy”, „zdolność kredytowa” • podaje różnice między kredytem a pożyczką 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje rodzaje kredytów wg różnych kryteriów (okresu kredytowania, waluty kredytu, przeznaczenia kredytu) • omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu konsumenckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia kryteria wyboru najlepszego kredytu • wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza należne odsetki od zaciągniętego kredytu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów • ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie
18	Pozabankowe formy inwestowania	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „inwestowanie”, „instrument finansowy”, „papiery wartościowe”, „obligacje”, „bony skarbowe”, „weksle”, „akcje”, „fundusz inwestycyjny” • identyfikuje rodzaje inwestycji wg różnych kryteriów (przedmiotu inwestycji, podmiotu inwestowania) • rozróżnia i charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych • rozróżnia formy inwestowania kapitału • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje obligacji ze względu na emitenta • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne • wyjaśnia pojęcia: „jednostka uczestnictwa”, „certyfikat inwestycyjny” • wyjaśnia pojęcie „emisja akcji” i zna zasady emisji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaje akcji ze względu na sposób przenoszenia własności oraz wg uprawnień właścicieli akcji • wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat • dostrzega różnicowanie stopnia ryzyka w zależności od 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia typy obligacji skarbowych w Polsce • rozróżnia ceny akcji (nominalną, emisyjną oraz rynkową) • wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce odgrywają fundusze inwestycyjne • oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim

		inwestycje rzeczowe i finansowe			rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania	okresie
19	Gielda	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie „gielda” oraz charakteryzuje jej rodzaje wyjaśnia znaczenie terminów: „makler”, „indeks giełdowy”, „ceduła giełdowa”, „hossa”, „bessa” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW wymienia podstawowe indeksy na GPW 	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego wyjaśnia mechanizm funkcjonowania GPW omawia systemy notowań na GPW wyjaśnia znaczenie podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tabele z informacjami giełdowymi omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie omawia rolę giełdy w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rys historyczny GPW określa miejsce GPW na europejskim rynku kapitałowym
20	Podatki	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie „podatek” wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna”, „podatnik”, „obowiązek podatkowy”, „przedmiot opodatkowania”, „stawka podatkowa”, „podstawa opodatkowania” 	<ul style="list-style-type: none"> argumentuje konieczność płacenia podatków wymienia i charakteryzuje funkcje podatków identyfikuje rodzaje podatków wg różnych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i omawia rodzaje podatków charakteryzuje podatki progresywne, proporcjonalne i regresywne wyjaśnia znaczenie terminu „Dzień Wolności Podatkowej” 	<ul style="list-style-type: none"> omawia klasyczne zasady podatkowe A. Smitha omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym ocenia system podatkowy w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia argumenty za i przeciw wprowadzeniu podatku liniowego porównuje stopień obciążenia podatkami obywatela w różnych krajach
21	Roczne rozliczenie podatku	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia ulgi podatkowe 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposoby obliczania podatku wg 	<ul style="list-style-type: none"> dobiera odpowiedni formularz 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strukturę dochodów

	dochodowego	terminów: „obowiązek podatkowy”, „dochód”, „przychód”, „koszty uzyskania przychodu”, „kwota wolna od podatku”, „ulga podatkowa”, „zaliczka na podatek dochodowy”, „płatnik podatku”	obowiązujące w Polsce <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje formularzy podatkowych 	różnych stawek podatkowych <ul style="list-style-type: none"> omawia zasady wspólnego opodatkowania 	podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania	podatników PIT w Polsce i jej zmiany w określonych latach
22	Jak wypełnić roczne zeznanie podatkowe?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby złożenia zeznania podatkowego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „Urządowe Poświadczenie Odbioru” (UPO) 	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady wspólnego opodatkowania 	<ul style="list-style-type: none"> wypełnia roczne zeznanie podatkowe na podstawie przykładowych danych 	
23	Ubezpieczenia	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczyciel”, „ubezpieczający”, „ubezpieczony”, „system zabezpieczenia społecznego”, „ubezpieczenia publiczne”, „ubezpieczenia prywatne”, „polisa ubezpieczeniowa”, „karencja” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela wymienia filary systemu emerytalnego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń wg różnych kryteriów (przedmiotu ubezpieczenia, stopnia swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczenia) charakteryzuje poszczególne filary systemu emerytalnego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury wyjaśnia, jaką rolę w gospodarce odgrywają fundusze emerytalne omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnice między redystrybutywnym a kapitałowym modelem ubezpieczeń społecznych
24	Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia pracę jako wartość 	<ul style="list-style-type: none"> omawia skutki nadmiernego popytu na 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje popyt na pracę i podaż pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> oblicza na prostych przykładach

		<p>„praca”, „humanizacja pracy”, „aktywność zawodowa”, „współczynnik aktywności zawodowej”, „bezrobocie”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia bodźce skłaniające człowieka do podejmowania pracy • wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka 	<p>ryнку pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje przyczyny oraz konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy 	<p>uwzględniając czynniki wpływające na wielkość popytu i podaży pracy</p>	<p>współczynnik aktywności zawodowej</p>
25	Poszukiwanie pracy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy • wyjaśnia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy • wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego • wymienia najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniając zawody deficytowe i nadwyżkowe oraz najczęstsze oczekiwania pracodawców) • wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę pracodawcy • uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy • odróżnia wiarygodne oferty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając Europass) • analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim • wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje • tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • wypełnia formularz Europass CV w języku polskim
26	Rozmowa kwalifikacyjna	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie rozmowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady dobrego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne formy komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie

		<p>procesu rekrutacji pracowników</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „rozmowa kwalifikacyjna” 	<p>kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej 	<p>zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje najczęściej zadawane pytania podczas rozmowy kwalifikacyjnej 	<p>werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska</p>	<p>kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych</p>
27	Zatrudnienie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „kodeks pracy”, „stosunek pracy”, „świadectwo pracy”, „płaca” • wymienia rodzaje umów o pracę • wymienia umowy cywilnoprawne (umowę- zlecenie i umowę o dzieło) • wymienia i omawia funkcje płacy • wymienia instytucje w Polsce stojące na straży praw pracowniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie Kodeksu pracy jako podstawowego aktu prawnego regulującego prawa i obowiązki pracowników oraz pracodawców • wymienia formy rozwiązania umowy o pracę • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym pracownika młodocianego) oraz pracodawcy • wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (minimalna, netto, brutto) • wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy • analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z nich z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje szczegółowe zapisy prawa pracy • analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę • analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy • oblicza płacę netto 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje odpowiednie przepisy Kodeksu pracy w zależności od sytuacji problemowej
28	Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia warunki, które trzeba spełnić, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje rodzaje bezrobocia ze względu 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia potrzebę aktywnej i 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje działania mające na celu

		<p>„bezrobocie”, „stopa bezrobocia”, „osoba bezrobotna”</p>	<p>aby otrzymać status bezrobotnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje bezrobocia 	<p>na przyczynę i formę występowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia negatywne i pozytywne skutki bezrobocia • wymienia i omawia sposoby walki z bezrobociem (pasywne i aktywne) 	<p>efektywnej walki z bezrobociem</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza stopę bezrobocia • analizuje dane statystyczne dotyczące wielkości i struktury bezrobocia w Polsce • formułuje wnioski na temat bezrobocia w województwie, w którym mieszka 	<p>ograniczenie bezrobocia w miejscu zamieszkania</p>
29	Sytuacja na rynku pracy w UE	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia swobody wspólnego rynku i charakteryzuje swobodę przepływu osób 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje stopę bezrobocia wg BAEL w krajach UE i wyciąga wnioski • podaje nazwy krajów UE o najwyższym poziomie bezrobocia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny migracji zarobkowych Polaków • podaje nazwy państw będących głównym celem emigracji zarobkowej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zróżnicowanie warunków pracy i życia w UE (uwzględniając stopę bezrobocia i przeciętne roczne dochody) • omawia znaczenie gwarancji jednakowych praw w krajach UE 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje możliwości zatrudnienia w krajach UE
30	Cele i rodzaje działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele gospodarowania • wymienia i charakteryzuje społeczne cele gospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia czynniki produkcji • wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady działań zgodnych z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj działalności gospodarczej wg PKD 2007 	

31	Klasyfikacja przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca • wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność prawna”, „osobowość prawna” 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw • wymienia i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje formy organizacyjno- -prawne przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje rodzaje spółek • omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w w polskim systemie gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę przedsiębiorstw z sektora MŚP w funkcjonowaniu polskiej gospodarki • wymienia i charakteryzuje formy związków spółek (korporacje, monopole, holdingi, koncerny)
32	Zakładanie firmy	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia „makrootoczenie przedsiębiorstwa”, „mikrootoczenie przedsiębiorstwa” 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia czynniki warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu działalności przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wypełnia zintegrowany wniosek CEIDG-1
33	Biznesplan	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest biznesplan • wymienia i omawia zasady sporządzania biznesplanu • wyjaśnia pojęcia: „analiza rynku”, „rynek potencjalny” 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje elementy biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie
34	Zarządzanie przedsiębiorstwem	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje terminy: „styl kierowania”, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje elementy procesu 	<ul style="list-style-type: none"> • dowodzi skuteczności łączenia różnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w

		<p>„motywowanie”, „efekt synergii”</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i omawia zasady pracy zespołowej 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy dobrego kierownika (lidera zespołu) 	<p>zarządzania oraz jego przebieg</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne style zarządzania i wyjaśnia, na czym one polegają wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy 	<p>sposobów motywowania podwładnych</p>	<p>zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności</p>
35	Sprawozdania finansowe przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia: „majątek trwały”, „majątek obrotowy”, „aktywa przedsiębiorstwa”, „pasywa przedsiębiorstwa”, „bilans”, „amortyzacja”, „rachunek zysków i strat”, „próg rentowności”, „koszt całkowity”, „całkowity koszt jednostkowy” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje podstawowe składniki bilansu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady kosztów stałych oraz zmiennych przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przykładowy wynik finansowy przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> wyznacza na prostych przykładach próg rentowności omawia procedurę likwidacji działalności gospodarczej
36	Księgowość przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcie „rachunkowość firmy” wymienia podstawowe zasady księgowości klasyfikuje i opisuje dowody księgowe 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i omawia funkcje rachunkowości wymienia podstawowe dokumenty księgowe firmy 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność prowadzenia rachunkowości w firmie podaje różnice między księgowością pełną a księgowością uproszczoną 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i omawia wady oraz zalety poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym uzupełnia fakturę VAT na podstawie dostarczonych danych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „kreatywna księgowość” oraz omawia przyczyny i konsekwencje tego zjawiska

37	Marketing	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele • wymienia rodzaje mediów reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia • wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele działań reklamowych • wyjaśnia znaczenie terminu „marketing mix” oraz charakteryzuje jego elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zjawisko kreowania marki firmy, uwzględniając znaczenie barw firmowych
38	Etyka w pracy i w biznesie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu „etyka zawodowa” • definiuje pojęcie „mobbing” • wyjaśnia pojęcie „korupcja” 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w wypadku pracodawcy i pracownika • wymienia działania etyczne i nieetyczne w biznesie • wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mobbingowi • identyfikuje rodzaje korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania • wymienia zasady etycznego pracownika – kodeks etyczny • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie • analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która – działając zgodnie z zasadami etyki – odniosła w życiu zawodowym sukces • dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przykładowy kodeks etyki zawodowej danej profesji (np. nauczyciela)
39	Handel zagraniczny. Współpraca gospodarcza Polski z zagranicą	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „handel zagraniczny”, „eksport”, „import”, „bilans handlu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa zakres współpracy międzynarodowej • wymienia nazwy państw o największym 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie handlu zagranicznego w gospodarce oraz wymienia korzyści wynikające z wymiany handlowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia głównych partnerów handlowych Polski oraz omawia strukturę handlu zagranicznego i jego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zjawisko protekcjonizmu państwowego

		<ul style="list-style-type: none"> zagranicznego” wymienia bariery ograniczające handel zagraniczny 	<p>udziale w handlu zagranicznym (eksporcie i imporcie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady polskich „hitów eksportowych” 	<p>znaczenie dla naszego kraju</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ kursu walut na handel zagraniczny i gospodarkę 	
40	Procesy globalizacji	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie „globalizacja” wyjaśnia znaczenie terminu „antyglobalista” 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i charakteryzuje płaszczyzny globalizacji wymienia główne centra gospodarcze i finansowe świata 	<ul style="list-style-type: none"> omawia rolę globalnych korporacji w rozwoju globalizacji wymienia i omawia korzyści i zagrożenia wynikające z globalizacji wymienia i charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki globalizacji na poszczególnych jej płaszczyznach wyjaśnia pojęcia: „bezpośrednia inwestycja zagraniczna”, „inwestycje green-field” 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę Polski podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski 	<ul style="list-style-type: none"> podaje różnicę między antyglobalistami a alterglobalistami

Dodatkowa każdy uczeń uczestniczy w ciągu roku szkolnego w projekcie grupowym *Nasza firma*, w którym uczniowie wspólnie zakładają firmę, redagują elementy biznesplanu, przygotowują reklamę dla określonej grupy klientów i zatrudniają pracowników.